

מטרת הנסיון לרומם את האדם

בימים אלו - ימי השובבים אשר כידוע יש בו ענין גדול ואפשרות לתקן את כל הדברים הסובבים והולכים במצות "קדושים תהיו". (הן אמנם שמקובלים אנו מרבתינו שמיעטו לדבר בענינים אלו, אמנם שמעתי פעם אחת ממרן רה"י זיע"א, שיתכן ובימנו השתנו הדברים). ומ"מ טוב להבין ולדעת את מה שאמרו בסלבודקא שנסיון הוא מלשון 'נס להתנסו', שכל נסיון הוא כעין מדרגה שעל ידה אתה עולה עוד ועוד כלפי מעלה, ואדרבא כל 'הגדול מחברו יצרו גדול הימנו (סוכה נב, א), ככל שהנסיון גדול יותר המדריגה גדולה יותר ועלית יותר, והן אמנם שכל יהודי מתפלל 'אל תביאנו לא לידי נסיון', הוא משום שחושש שמא לא יעמוד בו, אבל אם הגיע, ישמור עליו כעל כל הון בשביל שיעמוד בזה, ועל ידי זה יהיה מוסיף והולך כלפי מעלה.

ויתכן שמה שכתב המסילת ישרים (סוף פרק א) נמצינו למדים, כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצות, ולעבוד ולעמוד בנסיון, ומדבריו למדנו שאין זה מקרה אקראי שנזדמן לידינו, אלא חלק מתכלית בריאת האדם זה 'לעמוד בנסיון', ויתכן שהם הם הדברים, היות ותכלית האדם לעלות מעלה מעלה ולהגיע למדרגת השלמות, המדרגות וה'מקפיצה' לזה הוא ע"י העמידה בנסיון, וככל שיגדל הנסיון והעמידה בו, כן יעלה למעלה ראש.

וכעין שמצאנו ביוסף הצדיק, שעל ידי העמידה בנסיון זכה עד אין סוף, כמבואר בפסוקים ובמדרשים. ועוד שנקרא 'יסוד העולם'.

ועובדנא ידענא בבחור צעיר שלמד בישיבת פוניבז' והנהגתו לא נשאה חן בעיני המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, ואמר לו פעם אחת אתה צריך להיות יותר חכם ופקח, ואותו בחור שניסה להצדיק עצמו, אמר לו כלשון הגמ' בתענית (כ, ב) 'לך ואמור לאומן שעשאני כמה חסר חכמה הוא', ופיו פתח בחכמה ואמר לו אם כן מדוע הינך מתפלל כל יום 'חננו מאתך דעה בינה והשכל', חילופי זה אמור תודה על שנבראת חסר דעה ומשולל חכמה, אלא שהקב"ה ברא אותך לא שתשאר כמו שנבראת, רק תעשה כל אשר ביכולתיך להתעלות ולהתחכם ככל האפשר, ועלינו רק להיות מוסיף והולך כל ימינו.

והביאור שמעתי מהמשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, שאותו כח ניתן לשני הדברים כאחד ומאתו שורש יצאו, והוא הכח המתאווה והחושק והשמח בהמצאו, ורק אם לא זוכה ח"ו מושכו לרע, ואם זוכה מושכו לצד הקדושה וזוכה ל'חדוותא דשמעתא'. (וראיתי שכן מביאים בשם רבי צדוק הכהן בספר צדקת הצדיק אות רמב).

ה'חדוותא דשמעתא' מגיעה רק לצורך ההתגברות

אמנם יש בזה יסוד נוסף ש'לכל מלחמה יש כלי מלחמה ומתאימים' - להרוג נמלה לא צריך חרבות... כי לפי גודל וכח

האויב כך גודל וכח כלי המלחמה, והחדוותא דשמעתא וההנאה והשמחה מזה, זה הכלי מלחמה כנגד עולם התאות, ואם יבטל היצה"ר הזה תגמר המלחמה ולא יהיה את כלי המלחמה שהוא החדוותא דשמעתא. ואמר לי הגאון רבי ישראל אליהו וינטרוב זצ"ל, שאם זה הפשט הרי שליסוד זה אפשר להביא אסמכתא מה'סדר עולם', שכת' שביום שנתבטל היצה"ר של העבודה זרה בטלה הנבואה, כי הכלי מלחמה ביצה"ר של ע"ז זה היה בנבואה, וכאשר אין מלחמה לא צריך את הכח להילחם.

ובעינינו רואים שבדורות האחרונים שגברו הנסיונות נתחדש צורת הלימוד הישיבתית - לימוד עם 'לומדע'ס', שזה נותן את החדוותא דשמעתא ביתר שאת, כל סברא טובה, כל חידוש, כל חילוק וכל יסוד חדש נותן שמחת התורה מיוחדת.

וזוהו הביאור בדברי הגמ' (סוכה שם) ש'כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו' דהיינו שכיון שיצרו גדול הימנו הוא נעשה לגדול מחבירו, שהרי אז צריך להביא לו יותר כלי מלחמה לעמוד כנגד היצר. סיפר לי עד נאמן שהוא היה אצל ראש הישיבה הגאון רבי שמואל רזובסקי זצ"ל, שאצלו ראו מהי מתיקות התורה ממש בצורה שאן לה אח ורע, בשעה שהוא כבר היה בביה"ח מתיסר בחוליו הקשה, ואז הוא אמר לתלמידים שהיו אתו שם כדי לעוררם לשקיעות בלימוד, 'תבינו מה כוחו של היצה"ר, אני כבר מבוגר בא בימים, אני כבר עם רגל אחת בעולם האמת, ולמרות זאת אם יהיה רגע קטן שהראש לא תפוס בלימוד מיד היצה"ר רוצה להכשיל אותי!' [ולאחר ששמעתי מעשה זה והיה קשה בעיני להאמין, האירו את עיני שזה מבואר בגמ' בסוכה (שם) לגבי אביין]. כל כמה שהנסיון יותר גדול משמים נותנים כלי מלחמה גדולים יותר ומהם גדלים ולכן **דווקא מי שיש לו נסיונות גדולים זה הגדולי תורה.**

האור החיים אומר עה"פ בפרשתנו (וארא) ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה 'אולי כי לצד שלא היו בני תורה לא שמעו, ולזה יקרא קוצר רוח כי התורה מרחבת לבו של אדם' עם דף גמרא, עם מתיקות של תורה ועם שמחת התורה אין קוצר רוח, ואפילו אם יש עבודה קשה, זה הכלים להתמודד בקשיים - תורה המרחיבה לבו של אדם.

הפחד יצחק אומר הבל כתבו כותבי התולדות שכותבים על גדו"י שכביכול הם נולדו כמלאכים ללא נסיונות, כביכול הם רק גדלו והתעלו בתורה, ביצין ביצין מקטפי' ידיע ומנערתו יצא לבגר, בגיל שלוש ידע כל חמישה חומשי תורה, בגיל שש סיים ששה סדרי משנה, קודם הבר מצוה סיים את הש"ס, וכן הלאה ירושלמי, זוה"ק, ועוד, ובגיל עשרים כבר 'כל רז לא אניס ליה'... ואת הנסיונות - את ה'יצרו גדול הימנו' לא מזכירים, את הדרך שממנה הם באו ולכן הם גדלו לא מזכירים...

ויש ספר 'תולדות מנחם' על רבי נחומק'ה מהורודנא - רבו של החפץ חיים ששם כן הביאו את הקשיים שהוא עבר בילדותו ובנערותו, וכשרואים זאת הרי הוא חיזוק נפלא, וזהו סוד

ההצלחה - בגלל הקשיים הוא הגיע לגדלותו העצומה, והיה לרבו של מרנא החפץ חיים.

לפעמים חושבים 'לי אין חשק כמו לאותו גדול' 'אין לי כוחות כמו פלוני', אמנם מנין לך שלאותו גדול לא היו קשיים, אדרבה, יתכן ודווקא בגלל ההתגברות שלו הוא נעשה כ"כ גדול בתורה. וידוע שהמגיד מדובנא אמר פעם להגאון מוילנא, הלואי והיה לי יצה"ר רך כמו שקיים בך, אמר לו הגאון אין לך מושג איזה יצה"ר קשה יש לי ואם היה לך את זה ספק אם היית יכול לעמוד בו... כשעובדים קשה - זוכים, ובשביל לזכות, צריך לעבוד קשה... (וכמובן שלכל אחד יש נסיון בדבר אחר).

אדם לעמל יולד ורק ע"י עמל גדלים

פעם המשגיח הגאון רבי שלמה וולבה זצ"ל אמר לאברכים, אם יתנו לכם שתי אפשרויות האחת שברגע נגמרים הנסיונות, קמים בבוקר בקלות, רצים לביהמ"ד בחשק רב, לומדים בהתמדה גדולה, מתפללים בכוונה עצומה, אוכלים רק לשם שמים ומיד 'יחזור לתלמוד', ממש להיות כמלאך, והאפשרות השניה היא להשאר ככל אדם עם נסיונות, ודאי שכל אחד ירצה שהכל יתנהל בקלות, ועל זה הביא את דברי המדרש הנ"ל 'חדוותא דשמעתתא לא להוי' - א"א לגדול ולהצליח בלי נסיונות, א"א לזכות בלי 'לעבוד'.

סיפר לי יהודי שהיה לו "צילום חזותי", הוא היה רואה דף ותוך כמה דקות היה אפשר לבחון אותו עליו בע"פ, ולאחר תקופה הוא איבד את זה, והוא הלך לגדול"י להתייעץ אתם ע"ז ולהתברך מפיהם, ואמר לו הסטייפלער זצ"ל שזה לא דבר טוב, וכי באנו לעולם בשביל 'לצלם', באנו לעבוד ולעמול, והלה החל לבכות. אמר לו הסטייפלער גם אם תבכה אני לא 'יקלל' אותך שזה יחזור אליך, זה דבר לא טוב, לא בשביל זה באנו לעולם. וכדברי הגמ' בברכות (ה, א) שיש ג' מתנות שניתנו רק ע"י יסורים, תורה, ארץ ישראל ועולם הבא, לתורה אפשר לזכות רק ע"י קשיים.

הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל מביא את הגמ' (תענית כג, ב) ששני תלמידים בקשו מר' יצחק בין אלישיב שיתפלל עליהם שיחכימו, 'אמר להם עמי היתה ושלחתי' - היה לו ביד כח תפילה שכאשר היה מבקש היה נענה, והוא ביטלו, כי אדם צריך להתחנן לדעת שהוא תלוי בידי שמים ואין בידו כח, ורק ע"ז אפשר להתעלות ולהתקשר על ידי התפילה לבו"ע, ולהיות קנין בלב.

וידוע שאלו שהיו להם תקופות קשות, מעידים שהיה להם אז הרגשה עצומה של קרבת אלוקים, כי דווקא ע"י הקשיים מגיעים לפסגות.

יש סיפור מפורסם שהגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר על הגאון רבי משולם איגרא זצ"ל, שפעם באו אליו שני סוחרים שהיה ביניהם מריבה, ובדרך ליריד הם נכנסו להוועץ בו, אמר להם רבי משולם זה שאלה גדולה מי צודק, תמשיכו הלאה ליריד ובחזור תבואו אלי שוב, ולבסוף הם לא חזרו אליו, והם נכנסו לרב של העיריה שלהם, ולאחר קצת מחשבה הוא נכנס לחדר עיין בספר והכריע להם מיהו הצודק, לאחר תקופה הם הזדמנו שוב לעירה של רבי משולם, ונכנסו אליו כדי לשמוע ממנו תשובה ולדעת האם הרב שלהם פסק כמוהו או לא. ואמר להם רבי משולם - טרחתו רבות בשאלה זו ולבסוף נראה לי שכך היא התשובה, והוא הכריע כמו אותו רב, והם החלו לצחוק ואמרו, לנו יש רב לא כ"כ חשוב בעיריה ותוך זמן לא רב הוא

הכריע את מה שרבי משולם 'גדול הדור' הסתפק כ"כ הרבה ורק בסוף הכריע... אמר להם רבי משולם אם כך אני צריך לבוא אל אותו רב כדי ללמוד ממנו ולהיות תלמידו, ומיד הוא קם ויצא עם העגלון כדי ללכת להיות 'תלמיד' של אותו הרב, והוא הגיע לעיר אל אותו רב ואמר לו שהוא רוצה להיות תלמידו, ואותו רב חשב שרבי משולם חומד לו לצון, ורבי משולם פתח וסיפר לו כל העובדה, ואמר לו אם הרב מכריע ספקות גדולים כ"כ מהר מן הראוי שאני יהיה תלמידו...

חיך הרב ואמר הגבירים הללו הם 'פני העיר' וידעתי שאם אני לא אדע לפסוק להם הם יוציאו עלי לעז ואני יאבד את מקומי ברבנות העיר, נכנסתי לחדר ובכיתי להקב"ה וביקשתי שבספר הראשון שאני יוציא יהיה תשובה לשאלה וכך הוה, נזדעק רבי משולם רק תפילה ודמעות בלי עמל התורה??? ומיד הוא קם ופנה לדרכו. [ובצורה זו רגילים לספר מעשה מפורסם זה, אך זה לוקה בחסר שהרי הגמ' בנדה (ע, ב) אומרת 'מה יעשה אדם ויחכם... ירבה בישיבה ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו' - בקשת רחמים זה הדרך להחכים, אמנם הביאור הוא שרבי משולם לא נזדעק אלא ע"ז שרק התפלל ולא עמל, הוא הזדעק שאותו רב התפלל שיגיע לתשובה בלי לעמול, זה לא דרך התורה, תורה מגיעה רק ע"י עמל ויגיעה, ואז ביחד גם מתפללים לזכות לסייעתא דשמיא ולאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, וכמו שאמר החזו"א שעיקר סגולת התורה נאמרה על עמלה].

ברגע של מעידה אפשר להפסיד הון

הגמ' אומרת (סוטה לו, ב) לגבי יוסף הצדיק, שכאשר אשת פוטיפר תפשה אותו בבגדו, באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות, דכתיב 'ורועה זונות יאבד הון', מיד "ותשב באיתן קשתו... ורש"י מפרש "יאבד הון - שם טוב, שהוא יקר מכל הון".

והדבר צריך ביאור שחז"ל דורשים את הפסוק "להיות עמה" (בראשית לט, י) בעוה"ב וכדפרש"י שם והיינו שיוסף עמד לאבד שתי עולמות, ולכאוף יעקב אבינו היה צריך לומר לו שהוא עתיד לאבד את העוה"ב ובכך להניאו מהעבירה, ובמקום זה הוא אומר לו שהוא עתיד לאבד את שמו מהאפוד ולהפסיד שם טוב, וכי הפסד זה דומה להפסד הגדול של העוה"ב, אלא שאמר לו הרי אתה נועדת לגדלות להיות אבן יקרה באפוד שתאיר באור יקרות, ולכך ניתן לך נסיון זה כדי לעמוד בו ולזכות בשם הטוב הזה, ולרום דרגתו של יוסף אמר לו תנצל את זה- 'יש קונה עולמו בשעה אחת' זה השעה וזה הנסיון- בזאת תבחן... וליוסף זה מדבר (כמבואר במסילת ישרים בתחילת פ"ד).

הרמב"ם אומר (סוף הל' איסורי ביאה) שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובפשטות, הביאור הוא שכאשר הלב פנוי מן החכמה הוא יכול לחשוב מחשבות אחרות, יש מקום למחשבות של עריות וכמו שהליצו על הפסוק "והבור ריק אין בו מים" כאשר הבור ריק אין בו מים דהיינו שהראש אין בו מחשבת תורה, וכבר אחז"ל על הפסוק "כל צמא לכו למים" (ישעיה נה, א) דקאי התורה, אז נחשים ועקרבים יש בו...

אך הגאון רבי דוד כהן שליט"א הביא את דברי הגר"א (המובאים בסידור שיח יצחק) שאדם בטבעו אוהב ורוצה ללמוד תורה, אך כאשר הוא מכניס לראשו דברי הבל ורעות רוח זה מרחיקו מהתורה ומוציא מלבו את האהבת תורה. דהיינו שלא בגלל שיש לו טעם בדברים אחרים מלבד עסק התורה אין לו טעם בלימוד, אלא שכאשר הוא מפסיק ללמוד נהיה לו טעם בדברים אחרים שמפריעים לו לעסוק בתורה.

הרב מפוניבז' שאל שבסוף הפרשה הקודמת (שמות) כת' שפרעה אמר "תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר" (ה, ט), שאל הרב מפוניבז' שאם פרעה רצה להכביד את העבודה שיוסיף להם בשעות העבודה ומדוע אמר שיוסיפו להם תפקידים נוספים - לקושש קש, ותירך, שלחשוב אפשר גם תוך כדי העבודה ולהטריד את מחשבתם מ'דברי שקר' היה צריך להטריד אותם במחשבות אחרות, וכאשר מטילים עליהם תפקיד לקושש קש, כל ראשם מונח במחשבה זו - 'היכן ניתן להשיג קש' ואז אין מקום למחשבות האחרות.

וכדברי המסילת ישירים (פרק ב), שהיצה"ר הוא כעין עצת פרעה הרשע שאמר תכבד העבודה על האנשים וגו', שהיה מתכוין שלא להניח להם ריוח כלל לבלתי יתנו לב או ישימו עצה נגדו, אלא היה משתדל להפריע לבם מכל התבוננות בכח התמדת העבודה הבלתי מפסקת, כן היא עצת היצר הרע ממש על בני האדם וכו', והיינו כהמבואר להטריד מחשבתם לבלתי ישימו עצה נגדו.

ובימינו, כאשר המציאו את הפלאפון היו פרסומות ענקי להפוך שעה אבודה לשעת עבודה' היום המציאות של הפלאפון הוא להפוך יום עבודה ליום אבוד, אנשים מבזבזים זמן על שטויות, הראש לא מונח במה שהוא צריך להיות מונח, הכל הולך בעצלתיים - לא שקועים בלימוד, כל מה שצריך 'מיד' יוצאים לסדר דרך הטלפון, וכל הזמן טרודים אולי משהו צריך אותי... זה נזקי הפלאפון.

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל כאשר היה נכנס לכולל הוא היה מוריד את הכובע הופך אותו ושם בפנים את כל החפצים שהיו אצלו - נירות מפתחות וכו' וכו', כל מה שהיה בכיסים, והוא נימק לחברותא שלו שיבלחט"א הרה"ג רבי משה קפלן שליט"א שכאשר הוא מגיע לכולל 'כל העולם מת' - אין שום דבר שמעסיק אותו, כל הדברים בכובע והראש בדף גמרא.

כבר הבאנו בשבוע שעבר שהאבני נזר בהקדמה אומר שמה שבני ישראל תקנו ע"י העבודת פרך, היום התיקון ע"י העמל והיגיעה בתורה, ובאור החיים (פ"ג פ"ח) אומר ז"ל "וטעם שנסתכנו ישראל במצרים בבירור שער הנ', לצד שלא היו בני תורה, משא"כ דורות האחרונים באמצעות תורתם ישיגו ליכנס לשער הנ' ולהוציא בלעו מפיו ואז ספו תמו בחינת הטומאה". דהיינו שכל זמן שהתיקון היה ע"י עמל אם היו נכנסים לשער טומאה הנ' לא היה אפשר לצאת, ובדור שלנו שהתיקון הוא ע"י תורה אפי' אם נכנסים לשער הנ' אפשר לצאת משם, ואפשר להחליש את כח הטומאה עצמו, ובאמת רואים בדור האחרון איך שגודל עולם התשובה, איך שמתווספים עוד ועוד בעלי תשובה. [נידוע בשם מרה"י זיע"א שאמר ללמוד עם הבעלי תשובה דווקא גמרא, שהמאור שבה מחזירם למוטב...].

ברגע קטן - עזבתך

והנה הרמב"ם (הל' תשובה פ"ו ה"ג) אומר ז"ל "ולמה היה שולח לו ביד משה ואומר שלח ועשה תשובה וכבר אמר לו

הקב"ה אין אתה משלח שנאמר ואתה ועבדיך ידעתי וגו' ואולם בעבור זאת העמדתך כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמונע הקב"ה התשובה לחוטא אינו יכול לשוב אלא ימות ברשעו שעשה בתחילה ברצונו, וקודם לכן הרמב"ם מביא שפעמים שאדם עושה חטא גדול או רבים חטאים, עד שמן השמים לא מספקים בידו לעשות תשובה, ולאחמ"כ הוא מביא הדברים הנ"ל,

וממשיך הרמב"ם (בהל' ד) וכענין זה שואלין הצדיקים והנביאים בתפלתם מאת ה' לעזרם על האמת כמו שאמר דוד הורני ה' דרכך, כלומר אל ימנעוני חטאי דרך האמת שממנה אדע דרכך ויחוד שמך - דהיינו שאפילו דוד המלך פחד שמא החטאים יגרמו שהוא לא יוכל לשוב, ומסיים הרמב"ם ועל דרך זה כל הדומה לפסוקים אלו.

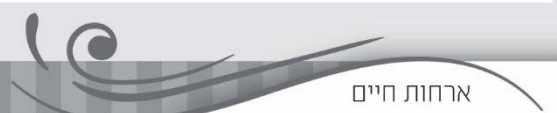
מין הרב שך זצ"ל היה אומר שרמב"ם זה מצוי גם בימינו, לפעמים בחור מפסיק להגיע לתפילה בישיבה, בהתחלה יש לו יסורי מצפון, לאחמ"כ פחות, ועם הזמן הוא כבר לא מבין מדוע כן לבוא לתפילה בישיבה, הרי הוא יותר עירני... אומר הרב שך זה המציאות כדברי הרמב"ם, בהתחלה מתרחקים מן הטוב עד שכבר הקב"ה לא נותן לאדם את האפשרות לשוב, וכבר אינו מכיר ברעתו, וכאשר כבר כן מבינים שעושים רע זה כבר מאוחר...

אם רוצים להצליח אסור לתת ליצה"ר אפילו קצת, אסור לתת לו 'רק' עוד כמה דקות לישון בבוקר או דיבור בלילה ו'רק' כמה דקות בטלה נוספות בשבת, וכמו שלפעמים חושבים אתן לו קצת והוא ירגע ויפסיק, אבל כבר אחז"ל (סוכה נב, ב) משביעו רעב מרעיבו שבע, וכדברי הגמ' (שם) שבהתחלה הוא 'הלך' - עובר דרך, ולאחמ"כ הוא אורח - אכסנאי, ואח"כ הוא כבר בעה"ב, כאשר הוא כבר דוחף קצת את הרגל לתוך הבית כבר א"א לסגור את הדלת...

ומספרים על הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר בארה"ב, אשר זכה להציל את כל בני ישיבת מיר בשנחאי ולהביאם לחוף מבטחים, והיה אז שר יהודי בממשלת ארה"ב, שעזב דרך תו"מ, אך יכל לעזור אבל היה קשה להגיע אליו, ואז הוא הגיע לביתו ודפק בדלת ומיד כשפתח הוא הכניס את הרגל, ואז הבעה"ב שאל מה אתה רוצה, אמר לו הרב קלמנוביץ לדבר אתך... הלה הבין וניסה לסגור את הדלת, אבל זה כבר היה מאוחר, הרגל הפריעה לו לסגור את הדלת, אותו יהודי אמר לרב קלמנוביץ תוציא את הרגל ותלך, אמר לו הרב קלמנוביץ לא, אני רוצה לדבר אתך, אמר לו אותו יהודי נו, תכנס, ובאמת בסוף הוא עזר.

וכך היצה"ר רוצה שיתנו לו 'רק' להכניס את הרגל, ואח"כ זה כבר מאוחר, הוא כבר בעה"ב. הוא רוצה רק כמה דקות בטלה, הוא רוצה שתמשיך לישון רק עוד חמש דקות... אבל הדקות הופכות לשעות, וכל כיוצ"ב.

והנה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מביא מדרש משל ליצה"ר, שהכלבים של רומי רעים ורוצים לאכול, ובאים ליד המאפיה ע"מ לקחת לחמניה אחת, אך האופה מגרש אותם מהחנות, ואותו הכלב יודע שאח"כ האופה יוצא לשוק ע"מ למכור, ממתין לו בקרן זוית מצד אחד והאופה עובר בצד השני מבלי להתכונן להפתעות... ואז לפתע הוא קופץ עליו, ומפיל את כל המגש הגדול עם הלחמניות וחוטף לו לחמניה אחת ובורח ואז האופה צריך שעה ארוכה לנקות את שאר הלחמניות מכל לכלוך ואבק

כדי שיהיה ראוי למכירה, ואח"כ עושה חשבון עם עצמו הרי בס"ה הפסדתי לחמניה אחת, לא נורא...

אומר הגר"ח הרי ע"ז כל המלחמה... על הלחמניה האחת דאל"כ למה לא נתת לו מיד, כעת את זה הוא השיג בין כה ואתה בזבזת כ"כ הרבה זמן יקר על לנקות הנותר.

כל המאבק הוא על החמש דקות, ולא יוצאים חבולים ומוכים, אסור לפתוח לו פתח ולתת לו להכניס משהו, כי גם זה יגבה מחיר כבד.

הבא ליטהר מסייעין בידו הבא ליטמא פותחים לו, מי שרוצה ליטמא פותחים לו, אמנם כדברי הרמב"ם שלאחמ"כ מונעים ממנו דרכי תשובה, אבל הבא ליטהר מסייעין בידו רק צריך להתחיל להיטהר.

יש עצה ממרן ראש הישיבה זיע"א שאם רוצים שיהיה סדר שלם מוצלח להקפיד בהתחלה ללמוד חצי שעה בלי דברים בטלים, ואח"כ בדר"כ כבר מסייעין בידו.

צריך לדעת להלחם עם הרצונות, להתגבר ולקום, להתגבר ולשתוק, אפשר להצליח רק צריך להלחם לפחות בהתחלה.

בעבודת ה' צריך להניס, אסור להתעכב

הירא את דבר ה' הניס... ידועה השאלה מדוע להניס את המקנה מפני הברד זה תלוי ב"ירא את דבר ה'", "מדוע זה תלוי ביראת שמים, הרי כבר ראו שכל מה שמשה אומר מתקיים, והרי כעת יפסידו כל בהמתם ברגע אחד, ומדוע שיכניס עצמו לסכנת הפסד ממון כזה ענק.

אך הביאור בזה הוא פשוט, הירא את דבר ה' הניס את מקנהו, הוא מיד הבריא את המקנה שלו לבית, אך מי שאינו ירא התעכב וחשב 'נו, כאשר יתחיל קצת ברד נכניס את הצאן לבית' אבל אז זה כבר היה מאוחר. ירא את דבר ה' יודע שאם הקב"ה אמר מיד עושים, לא מתעכבים, מיד מכניסים את המקנה, וכן ביצר הרע. [אמנם צריך לדעת מתי לנוס - לא לפני סוף התפילה וכדו', לא לתחיל לדבר לפני סוף התפילה, שם זה לא רצון ה'... וכבר עשו חיזוק על זה בישיבה 'בספר הגיבורים', ורוב בני הישיבה קבלו על עצמם בל"נ להתחזק בנושא הדיבור בביהמ"ד ובעיקר בזמנים הנועדים לתפילה, נושא אשר מרן רה"י זיע"א העמיד אותו כמה פעמים כסגולה בשעות קשות וקריטיות.

והנה הרמב"ן במדבר (ו, יד) ביאר סיבת הדבר שהנזיר מביא קרבן ביום מלאות ימי נזרו, כי כבר היה גבוה קדוש לה' ואיך ישוב להטמא בתאוות העולם, וע"ז הוא חוטא בנפשו וצריך כפרה, ואחר שראו טוב מעלתה ועצם סגולתה הרי וודאי שאין ראוי לעזוב הנהגה קדושה זו, ואדרבא לקבלה ביתר שאת, וע"י זה תהיינה תפילתנו מתקבלות ברצון, וכותלי ביהמ"ד ימליצו עלינו לטוב.

ובעיקר שהשעה קשה ליעקב מבית ומחוץ, ועוד החורף הזה אמור להחרץ גורל המאבקים למען כבוד ה' ותורתו, וכמה צריכים אנו למצוא חן בעיני ה' להאזין לתפילותינו וקול תחנונינו.

ועוד ראוי לעורר שיש בלי תשומת לב עונים אמן ואיש"ר לפני שכלתה הברכה מהש"ץ ודינה כדין אמן יתומה, וגם כאן אין ה'יניס' מידה טובה].

הגר"ח שמואלביץ זצ"ל מביא את דברי חז"ל על הפסוק "הים ראה וינוס", מה ראה - ראה ארונו של יוסף, ראה דכתיב ביה הים ראה וינוס,

ומפרש הגר"ח ש שהרי יוסף יכל לחטוף את הבגד מידה, וכוח גדול, כמו שאמרו חז"ל על מנשה, ולמה ברח ועל ידי זה הפליל עצמו שיכלה לומר "ויעזוב בגדו אצלי", אלא שיוסף פחד מעוד דקה של נסיון, מי יודע אם יעמוד בזה, מנסיון בורחים מיד, ושווה גם להיות מופלל ולהיכנס לבית הסוהר אח"כ, אבל לא להשתתות בזמן נסיון.

וה"ה בנסינות שלנו צריך לקום מיד ולהגיע לסדר מיד, לא להתעכב, ולא להישאר עוד כמה דקות עם הנסיון.

הגר"ח ויטאל זי"ע שאל את האריז"ל שהרי הוא זכה להגיע לדרגות נשגבות על ידי הרבה עמל ויגיעה שקשה לעמוד בזה, ואיך הוא יוכל לזכות גם כן, אמר לו האריז"ל שככל שהדורות יורדים אפשר להרוויח ולהשיג הרבה יותר בפחות עבודה, בדור שלנו שיש נסינות גדולים ברוחניות, **עם קצת מאמץ ועבודה אפשר להשיג הרבה יותר ממה שפעם היו משיגים עם הרבה עבודה ואפי' עם נסינות יותר קשים, וחבל לאבד את זה.**

האי עלמא כבי הילולא דמיא, חטוף ואכול חטוף ושתה - עכשיו הזמן לחטוף לפני שיהיה מאוחר, ואז אורח חיים למעלה למשכיל.

לע"נ

אבי מורי הר"ר **יעקב אריה הלוי**
ב"ר שלום הלוי הורץ זללה"ה
נלב"ע כא' טבת תשנ"ג
תנצב"ה

לע"נ

רפאל צבי אלימלך
בן הגה"צ ר' חיים טודרס הרש"ר זצ"ל
נלב"ע כ"ב טבת
תנצב"ה

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליין במייל: 4166058@gmail.com